

NEMZETKÖZI TAPASZTALATCSERE AZ ENGEDÉLYEZÉSI ELJÁRÁSOK VONATKOZÁSÁBAN

KONFERENCIAJEGYZET

Budapest 2013. november 6-7.

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal az Európai Integrációs Alap 2012. évi allokációjának támogatásával, a „**Nemzetközi tapasztalatcsere az engedélyezési eljárások vonatkozásában**” című projekt keretében 2013. november 6-7-én egy kétnapos konferenciát szervezett Budapesten.

A konferencián összesen 43 szakember vett részt 12 ország (Németország, Észtország, Belgium, Hollandia, Lengyelország, Finnország, Litvánia, Írország, Szlovákia, Horvátország, Ciprus, valamint Magyarország) képviselőjében.

A konferencia közvetlen célja a harmadik országbeli állampolgárok beutazásához és három hónapot meghaladó magyarországi tartózkodásához kapcsolódó engedélyügyi eljárások fejlesztése volt, a tagállamok idegenrendészeti hatóságainak e területen kialakított legjobb gyakorlatainak megismerése által.

A konferencia során az engedélyezési eljárásokban érintett szakértők megismerhették más tagállamok gyakorlatát, valamint az uniós irányelvek végrehajtása során jelentkező problémák megoldási alternatíváit.

A tagállami gyakorlatok összehasonlítása nyomán kialakult beszélgetések eredményeként megfogalmazásra kerültek az engedélyezési eljárás gyakorlati fejlesztésére, javítására, hatékonyságának növelésére vonatkozó javaslatok.

1. Az EGT állampolgárok harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjainak beutazásának és tartózkodásának szabályozása és az elbírálással kapcsolatos tapasztalatok

Katarína Bennárová, Határ- és Idegenrendészeti Iroda, Szlovákia

Az előadáson a Szlovákiában az EGT állampolgárok harmadik országbeli családtagjai beutazásának és tartózkodásának szabályait és az elbírálással kapcsolatos tapasztalatokat ismerhették meg a résztvevők. Bemutatásra került a Határ- és Idegenrendészeti Iroda szervezeti felépítése, az idegenrendészeti eljárásokban érintett egyéb állami szervek, az engedélyügyi eljárásokat szabályozó jogszabályi környezet, valamint kiemelésre kerültek az idegenrendészeti jogszabályban meghatározott főbb fogalmak is.

Megjegyzendő, hogy a szlovák idegenrendészeti jogszabály nem ismeri a házasságon kívüli egyéb együttélési formákat, illetve az azonos neműek vonatkozásában sem ültették még át a kapcsolódó irányelvet.

A szlovák gyakorlat szerint a családtagoknak érvényes utazási dokumentumok és a családi kapcsolat igazolása esetén a belépéstől számított 10 napon belül a rendőrségnél kell jelentkezniük, és ott kérhetik a tartózkodási engedélyt. Az eljárási határidő: 30 nap.

Az állandó tartózkodási engedélyre való jogosultsághoz 5 éve fennálló életközösség fennállását kell igazolni, de vannak a jogszabályban kedvezményes esetek is. Ezt legkésőbb az előző tartózkodási engedély lejártakor kell kérelmezni és igazolni kell a folyamatos tartózkodás időtartamát. Szlovákiában 2012-ben összesen 45 db állandó tartózkodási kártyát állítottak ki.

Ez a tartózkodási jog visszavonható, illetve a megszűnése is megállapítható a jogszabály által meghatározott esetekben. Jogerős döntés után 30 napja van az ügyfélnek elhagyni Szlovákiát.

A jogszabályi háttér áttekintése után a jogalkalmazás tapasztalatainak megosztása keretében az érdekházasságok és a szülői jog vonatkozásában tett hamis nyilatkozattétel

fogalmazódott meg problémaként. Az érdekházasságok legfőbb kiváltó okaiként a gazdasági okok, a segítségnyújtás, az állampolgárság megszerzése, illetve valamely szervezet részéről gyakorolt pszichés nyomás került megemlítésre. A tapasztalatok szerint visszaélés gyanúját alapozhatja meg a komoly korkülönbség, a beutazást követő azonnali házasságkötés, a kedvezőtlen pénzügyi helyzet, a korábbi egyforma állampolgárság, bizonyos állampolgársági körök, illetve a valamely szervezet részéről érkezett nyomás. Ezen problémával úgy igyekeznek felvenni a harcot, hogy mindkét féllel interjút folytatnak, rendszeresen ellenőrzik őket, már a házasságkötési eljárásban igyekeznek kiszűrni a hamis adatokat, dokumentumokat, valamint a nemzeti jogszabályokat igyekeznek rugalmasan változtatni. Visszaélés vonatkozásában 2011-ben elsősorban a kínai férfiak, 2012-re a vietnámiak kerültek előtérbe.

A prezentációt követően Finnország, Írország, Belgium, Ciprus és Hollandia képviselői szólaltak fel, a felszólalások közül az alábbiakat emeljük ki:

- Hollandiában a török állampolgárok jelentenek nagy kihívást
- Finnországban a helyszíni ellenőrzést, mint eszközt nem alkalmazzák, csupán adminisztratív ügyintézés valósul meg, mert a rendőrségnek nincs erre kapacitása
- Belgiumban az ügyintézési határidő 6 hónap

Az előadáson elhangzottakat összességében értékelve megállapítható, hogy a szlovák joggyakorlat – az ügyintézési határidőtől eltekintve – közel azonos a magyarországi gyakorlattal. A családi kapcsolatok igazolása vonatkozásában azonos problémák merülnek fel az összes jelenlévő tagállamban, különösen az érdekházasságok és érdekkapcsolatok, valamint a szülői jog hamis kinyilvánítása. Az érdekkapcsolatokkal szemben történő fellépés módszerei közel azonosak, csupán az azokat végrehajtó és az eljáró szervek tekintetében van eltérés.

2. A három hónapot meg nem haladó beutazás és tartózkodás szabályozása, és a vízumeljárással kapcsolatos tapasztalatok

Tímár Zoltán, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Magyarország

Ukrajna vonatkozásában a Vízumkódex (801/2009/EK rendelet) mellett a 2008. január 1-jén hatályba lépett, az Európai Közösség és Ukrajna közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodás (továbbiakban: vízumkönnyítési megállapodás) képezi az elsődlegesen alkalmazandó jogszabályi háttérrel, melyek közül az utóbbi speciális könnyítéseket állapít meg az ukrán állampolgárok számára a 6 hónapon belül 3 hónapot meg nem haladó tervezett tartózkodás esetén lefolytatandó vízumeljárások során.

A vízumkönnyítési megállapodás kapcsán szükségessé vált a tagállamok külképviseletei által alkalmazott, a kérelemmel együtt kötelezően benyújtandó támogató dokumentumok listájának egységesítése. A Helyi Konzuli Együttműködés (továbbiakban: HKE) keretében felmerült két alternatíva közül (minimum lista <=> maximum lista) végül a minimum lista került elfogadásra.

Több alkalommal felmerült a vízumérvénytelenítés szükségessége olyan esetben, amikor egy érvényes, azonban fel nem használt vízummal rendelkező személy az adott vízumot kiállító hatóságtól eltérő külképviseleten újabb vízumkérelmet terjeszt elő. A HKE által kialakított gyakorlat értelmében ilyenkor az ügyfél írásbeli kérelmére lehetőség van a kiállítótól eltérő külképviselet általi érvénytelenítésre, melyről a kiállító hatóságot értesíteni kell.

A nemzeti, illetve a "D" típusú vízumok területi érvényességének értelmezése kapcsán (hova utazhat, érvényes-e a vízum más schengeni tagállamokban is) eltérések mutatkoznak az egyes külképviseletek között.

Egyes tagállamok fenntartással fogadják a turista célból, többszöri belépésre jogosító, több éves érvényességgel rendelkező vízumok kiállítását, mivel álláspontjuk szerint több évre előre nem lehet teljes bizonyossággal megállapítani a vízum kiadás feltételeinek (szállítás, oda- illetve visszautazás biztosítása, stb.) fennállását. Éppen ezért a gyakorlatban nem minden külképviselet állít ki ilyen paraméterekkel rendelkező vízumot. (A magyar hatóság azonban él ezen lehetőséggel.)

A 2012. év során a lengyel vízumhatóságok egy új, egyetlen más tagállam által sem alkalmazott célból adtak ki több esetben is "C" típusú vízumot. Ez volt az ún. "shopping visa", melyet kifejezetten bevásárló (kör)utak lebonyolítása céljából állítottak ki. Ilyen típusú vízum esetében első alkalommal egyszeri belépésre jogosító vízum került kiállításra, melyet követően, ha kérelmező számlával igazolta a korábbi - első - vízum jogszerű felhasználását, ismételt "shopping visa" igénylése esetén már többszöri beutazást lehetővé tevő vízum került engedélyezésre.

Tekintettel azonban arra a tényre, hogy a többi tagállam előtt ez a cél megjelölés ismeretlen volt, így nem volt egyértelmű milyen dokumentumok alapján került kiállításra a vízum, valamint a határrendészet munkatársai számára is problémát okozott a vízum által képviselt jogosultságok egységes értelmezése, így a tagállamok által gyakorolt nyomás eredményeképp már nem kerül sor ilyen célból vízum kiállítására a lengyel külképviseleteken.

Fentiekén túl meg kell jegyezni, hogy több alkalommal is fényderült a vízumkönnyítési megállapodás által biztosított kedvezménnyel való visszaélésre. Kirívó volt a megállapodás életbe lépését követően az újságírók által benyújtott kérelmek valószínűtlenül magas száma, tekintettel arra, hogy a megállapodás értelmében esetükben nem volt szükséges a kérelemhez csatolni a meghívó szervtől származó hivatalos meghívót, hanem elegendő volt egy a kérelmező újságírói tevékenységét alátámasztó munkáltatói igazolás.

A nemzetközi teherfuvarozókra vonatkozó kedvezményekkel való visszaélés elkerülése érdekében a megállapodás által megkövetelt írásbeli kérelem, igazolás kiállítására mindösszesen két szerv jogosult Ukrajnában.

Az előadás alapján egyértelműen kiderült, hogy a vízumkönnyítési megállapodás amelllett, hogy egyes esetekben egyszerűsíti a vízumkiadási eljárást, a helyi külképviseleteket szorosabb együttműködésre ösztönzi a gyakorlatban felmerülő új problémák megoldása érdekében.

3. A harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagok beutazása és tartózkodása

David Rans, Bevándorlási Hivatal, Belgium

Belgiumban a jogszabályi háttér az 1980-ban elfogadott Alien's Act (idegenrendészeti törvény) teremtette meg, amelyet 2011 szeptemberében jelentős mértékben módosítottak, létrehozva ezzel egy a korábinál szigorúbb szabályozást. A 2011-es változtatásokkal a belga törvényhozás elsősorban a jogalkalmazás során felmerülő problémákra kívánt megoldást találni.

A civil szervezetek a jogszabályi módosítás alkotmánybíróági kontrollját kezdeményezték, a belga alkotmánybíróság azonban 2013 októberében néhány módosítástól eltekintve hatályában tartotta a módosított jogszabályt.

A törvénymódosítás egyik legnagyobb vívmánya, hogy a megélhetés vizsgálata érdekében meghatároztak egy ún. minimumösszeget, mely a mindenkori belga minimálbér függvényében kerül megállapításra. Amennyiben a kérelmező jövedelme a meghatározott minimumösszeget nem éri el, kérelme elutasításra kerül. A tartózkodási kártya kiállításának feltétele továbbá a betöltött 21. életév, a megfelelő lakáskörülmények megteremtése, továbbá egészségbiztosítás megléte. További lényeges változás, hogy az eljáró hatóságnak a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül kell meghoznia a döntést.

Belgiumban az elutasított vízumkérelmek, illetve tartózkodásra jogosító engedély kiadása/visszavonása ügyek felülvizsgálatára külön bírósági testületet hoztak létre (Conseil du Contentieux des Etra- Conseil ngres Raad voor Vreemdelingenbetwistingen), amelytől a döntés hatályon kívül helyezése és a hatóság új eljárásra utasítása kérhető.

A családi kapcsolatokkal történő visszaélés alapvetően Belgiumban is leginkább az érdekházasságokra és az érdekből létesített szülő-gyermek kapcsolatokra koncentrálódik. Érdekházasság gyanúja esetén az érvényes házasság fennállása esetén is vizsgálják, hogy a kérelmező a családi kapcsolatot a tartózkodási jogosultság megszerzése érdekében létesítette-e. A visszaéléseket már a külképviseleten előterjesztett vízumkérelmek során (ún. pre-entry level) megpróbálják felderíteni. Érdekházasságra utaló jelek: a felek nem beszélnek közös nyelvet, egymásról és életkörülményeiről ellentétes nyilatkozatot tesznek, a házastársak közötti feltűnően nagy korkülönbség.

Az eljárás során az idegenrendészeti hatóságok együttműködnek az ügyésséggel, amennyiben szükséges az ügyész rendőrségi eljárást is kezdeményezhet.

Az érdekházasságokra vonatkozó szigorú szabályok miatt házasságkötés helyett az élettársi kapcsolatra történő hivatkozással előterjesztett kérelmek száma növekedett, melynek következtében 2013. októbertől az érdekházasságokra vonatkozó szabályokat a jogalkotó az élettársi kapcsolatok vizsgálatára is kiterjesztette.

Az érdekből létesített szülő-gyermek kapcsolatok (False declaration of parenthood) gyanúja esetén 2003-tól a gyermek-szülő kapcsolat igazolására - azaz, hogy a kiskorú belga állampolgár valóban a kérelmezőtől származik - lehetőség van DNS vizsgálat elvégzésére, melynek vissza nem téríthető költségeit a kérelmezőnek kell fedeznie (200 EUR, mintegy 59.850 Ft). A mintát a kérelmezőtől már a nagykövetségen levehetik, azonban azokat a DNS vizsgálat elvégzése céljából minden esetben egy kijelölt brüsszeli egészségügyi intézménybe kell megküldeni. A DNS vizsgálat kezdeményezhető, amennyiben okiratok nem állnak rendelkezésre a szülő-gyermek kapcsolat igazolására, illetve megalapozottan feltehető, hogy hamis vagy valótlan adatokat tartalmazó okiratok kerültek benyújtásra.

4. Okmányok eredetiségének megállapítása, vizsgálata az engedélyügyi eljárások során

Ines Hübner, Bevándorlási és Menekültügyi Szövetségi Hivatal, Németország

2005. július 1-jén állították fel a német Bevándorlási és Menekültügyi Szövetségi Hivatal azon szervezeti egységét, amely az okiratok fizikai és technikai vizsgálatával foglalkozik. Ennek megfelelően a feladatok közé tartozik a vizsgálati jelentések elkészítése, a döntéshozatal elősegítése a BAMF eljárásainál és/vagy más hatóságok megkeresésének megfelelően, illetve megkeresésre a bíróságok részére szakvélemények készítése, a vizsgálati eredmények kiértékelése, valamint összehasonlító elemzések készítése.

A csatolt okiratok eredetiségének vizsgálatához a vizsgálati központ adatbázist működtet. Németország 16 tartománya közül mindegyikben legalább egy szakértői-

vizsgálati szervezeti egység található, a központ Nürnbergben van. Az okmányszakértőket a Szövetségi Bűnügyi Rendőrség és a Szövetségi Határőrség képezi különböző – specializált, pl. nyomtatás-technikai vagy biztonság-technikai – modulokra épülő képzés keretében, amelynek időtartama megközelítőleg 4 év, és a Szövetségi Bűnügyi Hivatal által nyilvántartott és hitelesített szakvéleménnyel zárul. A szakértőket az alelnök nevezi ki, saját jogon kiadmányozhatják a vizsgálati jelentéseiket, szakvéleményeiket, illetve meghallgathatják őket (szakértőként) a bírósági eljárásokban, mindezek során elvárás tőlük az elfogulatlanság, és hogy törekedjenek a legjobb tudásuknak megfelelő okmányvizsgálatra, valamint a valóságnak megfelelő és szakszerű vizsgálati jelentések, illetve szakvélemények készítésére.

A szakértői vizsgálat eredményei a következők lehetnek: egyrészt előfordulnak a nyilvánvaló hamisítványok, másrészt a megjelenésre eredetinek látszó hivatalos okiratról megállapítható annak eredetisége, ha azt valamelyik illetékes hatóság állította ki, és nem eszközöltek rajta változtatást. Amennyiben az illetékes hatóság által kiállított okiraton valamilyen beavatkozást végeztek, akkor annak hamisságát állapítják meg. Valamint előfordulhat az is, hogy nem egy illetékes hatóság állítja ki az okiratot, hanem pl. lopott okmányokból állítják elő a hamis okiratot. Továbbá zárulhat olyan kimenetellel is a vizsgálat, hogy nem adható egyértelmű válasz az okmány eredetiségére vonatkozóan (pl.: egyes iraki házassági anyakönyvi kivonatok vagy afgán személyazonosító igazolványok esetében). A legtöbb megkeresés az iraki okiratokra érkezik okmányszakértői vizsgálatok tekintetében. A 2013. évi statisztikában ezt követi Szíria, Egyiptom, Irán és az Orosz Föderáció. A vizsgált okiratok többsége személyazonosító okmány, illetve születési és házassági anyakönyvi kivonat.

Az előadó által képviselt vizsgálati központban hat szakértő és két rögzítő munkatárs dolgozik, a vizsgálat lefolytatására 4 hét áll rendelkezésre, és a DOKIS (Bajor Tartományi Bűnügyi Hivatal), valamint az ISU (a Szövetségi Bűnügyi Rendőrség és a Szövetségi Határőrség) adatbázisát használják munkájuk során.

A prezentációval kapcsolatosan feltett kérdésekkel összefüggésben az előadó elmondta, hogy más EU tagállam esetleges megkeresésekor többnyire az ISU adatbázist tudják a leghatékonyabban használni, és ha eléggé ismeretlen számukra a vizsgált okmány, akkor is az adatbázisok nyújtanak számukra elsődleges mankót, amennyiben viszont az adatbázisokban keresés nem vezet eredményre, akkor a szaktudásuk és egyéb vizsgálati eszközök felhasználásával igyekeznek megállapítani az eredetiséget/hamisítást. A születési, illetve házassági anyakönyvi kivonatok felülhitelesítésével, valamint eredetiségével kapcsolatban tett megjegyzés alapján Írorszában elég flexibilis a jogi szabályozás a családi kapcsolat igazolására vonatkozóan, viszont egyedi esetekben egy miniszteri rendelkezés alapján inkább a DNS-vizsgálatra hagyatkoznak, mint az okmányvizsgálatra.

5. EU Kék Kártya irányelv átültetésének és gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai

Tutta Tuomainen, Finn Bevándorlási Hivatal

A Finn Bevándorlási Hivatal szervezeti felépítésében – hasonlóan a magyar szervezethez – elkülönülnek egymástól a szakmai és a funkcionális szervezeti egységek. Szintén a magyar szervezeti felépítéshez hasonlóan külön szervezeti egység foglalkozik az idegenrendészettel, a menekültüggyel és az állampolgársággal. A Finn Bevándorlási Hivatal főbb tevékenységi körei: külföldiek beléptetése, tartózkodása, menekültügy, állampolgárság, kapcsolattartás, információadás más hatóságok és nemzetközi szervezetek részére.

Az idegenrendészettel foglalkozó szervezeti egység főbb feladatai: tartózkodási engedély iránti kérelmek kezelése, külföldiek úti okmánya és menekültek úti okmánya, beutazási és tartózkodási tilalom elrendelése és ennek törlése, beléptetés megtagadása, kitoloncolás, tartózkodási engedéllyel kapcsolatos ügyfélszolgálat működtetése (telefon, e-mail).

Ismertetésre kerültek a 2012-es év statisztikai adatai a tartózkodási engedély iránti kérelmek cél szerinti megoszlásával kapcsolatban, melyből kiderült, hogy a legtöbben családi kapcsolatokra hivatkozva kérnek tartózkodási engedélyt (40%), őket követik a tanulmányokat folytatók (26%), majd a munkavállalás céljából érkezők (17%), a maradék 17% osztozik a többi célon (kutatók, szakemberek, sportolók stb.).

Az állampolgárság szerinti megoszlást bemutató táblázat alapján a tartózkodási engedélyt kérelmezők sorrendje a következő: orosz, kínai, indiai, ukrán, amerikai egyesült államokbeli, thaiföldi, török, vietnámi, szomáliai, nepáli. Összesen 21 264 tartózkodási engedély iránti kérelem került benyújtásra 2012-ben, amely csökkenést mutat az előző évekhez képest (2011: 23 664, 2010: 24 547).

A döntések szerinti statisztikát elemezve megállapítható, hogy a 2012-ben meghozott döntések (22 620) 75,8%-a engedélyező (17 157), 24,2%-a elutasító volt.

A Kék Kártya finnországi szabályozásának és gyakorlatának vonatkozásában az előadó elmondta, hogy a szabályozás Finnországban 2012. január 1-jén lépett életbe. 2012. évben összesen 4 kérelmet nyújtottak be e célból (melyből 2 engedélyezésre, 1 elutasításra, 1 megszüntetésre került), 2013-ban pedig 5 kérelmet, melyek közül valamennyi engedélyezésre került. Az engedélyező döntések elsősorban IT-szakemberek és mérnökök kérelmeiben születtek.

A Kék Kártya kiadásának feltételei: magas fokú szaktudás, ill. speciális ismeretek, felsőfokú végzettség (jellemzően egyetem), legalább 4667 Euro (kb. 1 400 000 Ft) havi bruttó jövedelem, min. 1 éves munkaszerződés, a tartózkodási engedély általános feltételeinek teljesítése, beutazás előtti kérelmezés. A kérelmező a Kék Kártya kibocsátását követően kezdheti meg a munkát.

Az alacsony kérelmezői szám azzal is magyarázható, hogy Finnországban a magas szakértelemmel rendelkező munkavállalók számára eddig is volt, és jelenleg is van egy speciális célból kiállítható tartózkodási engedély, amit „szakemberek” vagy „szakértők” részére kiállított tartózkodási engedélynek neveznek. Ilyen típusú kérelemből 2012-ben 766 volt. Ennek feltételei között is szerepel a speciális szakértelem, felsőfokú végzettség, meghatározott bérminimum (bruttó 3000 Euro, kb. 900 000 Ft), melynek részét képezhetik az egyéb juttatások is (szemben a Kék Kártyával). Tipikusan IT - szakemberek kérnek és kapnak ilyen típusú tartózkodási engedélyt. Különbség a Kék Kártyához képest, hogy 3 hónapig vízummentesen vagy maximum 3 hónapig érvényes vízummal is dolgozhatnak a kérelmezők.

A két különböző típusú tartózkodási engedély jellemzőit összehasonlítva az alábbi főbb különbségek állapíthatóak meg. A Kék Kártya esetén magasabb a bérminimum, és a bérbe nem számítanak bele az egyéb juttatások, míg a „szakértői” engedéllynél alacsonyabb a bérminimum, és annak részét képezhetik az egyéb juttatások is. A Kék Kártyát Finnországba érkezés előtt kell kérelmezni (kivéve, ha a külföldi már rendelkezik egy másik EU - tagállam által kiállított Kék Kártyával, ebben az esetben 1 hónapon belül kell kérelmezni), míg a „szakértői” engedélyt Finnországban is lehet kérelmezni (a beutazástól számított 3 hónapon belül). Kék Kártya esetén az engedély kiállításáig nem kezdheti meg a munkát a kérelmező, míg a „szakértői” engedély esetén a beutazáskor már elkezdhet dolgozni (legfeljebb 3 hónapig). A Kék Kártya esetén minimum 1 éves munkaszerződéssel kell rendelkeznie a munkavállalónak, a „szakértői” engedély esetén ilyen korlát nincsen. A Kék Kártya esetén a döntést 90 napon belül kell meghoznia a

hatóságnak, a „szakértői” engedély esetén nincs jogszabályi határidő (a gyakorlatban a döntés 30 napon belül megszületik). Kék Kártya esetén az okmány lejártát követően 3 hónapig még visszatérhet a külföldi Finnországba, akkor is, ha nem kap másik tagállamban Kék Kártyát, míg a „szakértői” engedély esetén nincs ilyen visszatérési lehetőség, hacsak másik tagállamban nem kap tartózkodási engedélyt.

Ezt követően a két engedélytípus közös jellemzőit ismerhették meg a résztvevők, melyek az alábbiak: ugyanazon a formanyomtatványon kell kérelmezni, azonos az eljárás díja (500 Euro, kb. 150 000 Ft), elektronikusan igényelhető, azonos a családdegysítés lehetősége a családtagok számára, azonos szociális juttatásokkal jár, mindkét esetben a munkajog általános szabályai vonatkoznak a munkabérre, a munkafeltételekre, a munkavállalók jogaira stb.

Magyarországhoz hasonlóan Finnországban is 2014. január 1-jétől lép hatályba az egységes engedélyre vonatkozó szabályozás.

Az előadás végén kerültek összefoglalásra a Kék Kártyával kapcsolatos tapasztalatok, melyek szerint még új engedélytípusról van szó, nagyon kevés kérelem érkezett ez idáig, minden engedély 2 évre került kiállításra, és nem lehet tudni, hogy az engedéllyel rendelkezők Finnországban fognak-e maradni. Az engedélyek hosszabbítását a rendőrség helyi szervénél lehet kérelmezni.

6. Munkavállalási és jövedelemszerzési (befektetési célú) beutazás és tartózkodás

Dinesh Baidjoe, Migrációs és Állampolgársági Minisztérium, Hollandia

A workshop vezetője előadásában elsősorban az új holland szabályozásra, a Modern Migrációs Politikára (a továbbiakban: MMP) koncentrált, aminek része volt a munkavállalási célú tartózkodás.

Az MMP 2013. június 1-én lépett hatályba, tehát egyelőre korlátozottak a tapasztalataik ezzel kapcsolatban. Az MMP céljai az alábbiak:

- könnyíteni, ahol lehet, szigorítani, ahol szükséges
- gyors, hatékony és áttekinthető engedélyezési eljárások
- a tartózkodási engedélyek egyszerűsített rendszere (az engedélyek fajtáit csökkentették)
- a szponzorok nagyobb felelőssége
- hatékony ellenőrzés és érzékelhető szankciók, a csalások visszaszorítása
- adminisztrációs teher csökkentése
- több lehetőség legyen fellépni azok ellen a szponzorok és külföldiek ellen, akik nem teljesítik törvényi kötelezettségeiket
- nemzeti politika az európai keretek közt.

Az MMP egyik alappillére a szponzorokra vonatkozó szabályozás. Kétféle szponzort különböztetnek meg: a „sima” szponzort, és az elismertet. Például egy eltartó családtag minden esetben „sima” szponzor, főszabály szerint a munkáltató is az, de a munkáltató kérelmezheti, hogy elismert szponzor legyen, amely státusszal előnyök (és persze kötelezettségek is) járnak. A tanulók helyzete olyan szempontból különleges, hogy csak olyan intézményhez jöhetnek tanulni, amely elismert szponzori státusszal rendelkezik. Az a vállalat vagy intézmény, amely elismert szponzor szeretne lenni, kérelmeznie kell azt, és meg kell felelnie bizonyos feltételeknek.

Az MMP alapján az elismert szponzornak törvényileg elismert státusza van, a külföldre tekintettel bizonyos jogokat és kötelezettségeket kap, így pl. kifogásokat és fellebbezéseket terjeszthet elő, ugyanakkor a felelőssége is nagyobb.

Az elismert szponzor előnyei:

- saját nevében adhatja be a tartózkodási engedély iránti kérelmeket
- az eljárás gyorsított (kilencven nap helyett két hét, ha munkavállalási engedély is kell, hét hét)
- a tartózkodási kérelmek utólagos ellenőrzése az előzetes helyett
- állandó kapcsolat a bevándorlási hivatallal.

A szponzor kötelezettségei háromfélék: jelentési, gondoskodási és adminisztratív kötelezettségek. A külföldi köteles négy héten belül bejelenteni a változásokat, nyilvántartani és megőrizni az adatokat.

Az MMP másik iránya az eljárások egyszerűsítése volt. Ezt egyrészt azzal érték el, hogy a külföldön tartózkodó ügyfél helyett a szponzorok is beadhatták a tartózkodási engedély iránti kérelmeket, másrészt igyekeztek a tervezett tartózkodás teljes hosszát lefedő engedélyeket kiadni, így kevesebb volt a hosszabbítási kérelem, illetve az engedély-fajták csökkentése is abba az irányba hatott, hogy kevesebb alkalommal kellett a cél megváltozása miatt kicserélni az engedélyt.

Az MMP a bevándorlási hivatal rendelkezésére álló szankciókat is megújította. Nemcsak a külföldivel szemben lehet eljárni (adminisztrációs bírság vagy az engedély visszavonása), hanem a szponzorokkal szemben is. A szponzoroktól be lehet kérni mind a külföldi tartózkodását, mind az elismert szponzori státuszt alátámasztó dokumentumokat, ezek alapján, ha a szponzor megszegte kötelezettségét a bevándorlási hivatal felfüggesztheti, vagy visszavonhatja a vállalat, illetve intézmény státuszát. Emellett a szponzortól be lehet hajtani a külföldi hazautaztatásával kapcsolatos költségeket.

7. A három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízumokhoz kapcsolódó jogorvoslati eljárás szabályai és a közigazgatási és bírói jogorvoslattal összefüggő tapasztalatok, illetve a keresőtevékenység és tanulmányok folytatása célú tartózkodási engedély kiadásának szabályozása és az eljárásokkal kapcsolatos tapasztalatok

Dr. Patvaros Szilvia, Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Magyarország

Az előadás keretében a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, mint a tartózkodási engedély iránti kérelmek elbírálására hatáskörrel rendelkező hatóság rövid bemutatásának, szervezeti felépítésének ismertetését követően bemutatásra került a hatályos idegenrendészeti jogszabályok szerinti eljárásrend, az anyagi jogi és eljárásjogi szabályozás. Tekintettel arra, hogy az előadás vonatkozásában a Hivatal tapasztalatainak megosztása is célkitűzés volt, a megjelent tagországok képviselőit tájékoztattuk mindkét célú tartózkodási engedély tekintetében gyakorlati tapasztalatainkról, a tendenciákról, az esetleges visszaélésekről, és ezek megelőzésére szolgáló hatósági gyakorlatról.

Az előadást követő résztvevői hozzászólások egyértelműen azt mutatták, hogy – különösen a kérelmezők által alkalmazott felfedett visszaéléseket illetően – többnyire hasonló problémákat tapasztalnak más tagállamok eljáró hatóságai is (úgy mint a tanulmányi célú engedéllyel azt meghaladó keresőtevékenység folytatása, megfelelő nyelvismeret, képzettség hiánya, kérelmezéstől eltérő valós cél, kérelmező által valamilyen okból szimpatikusabbnak tartott tagállamba történő „eltűnés”, illetve a kérelmező által benyújtott dokumentumok, megadott adatok, információk ellenőrzésének kérdése).

A kérelmezők száma, állampolgárság szerinti összetétele, illetve a kérelmek elbírálására irányuló eljárás tekintetében – különösen az idegenrendészeti hatóság által lefolytatott, a beutazás és tartózkodás feltételeinek ellenőrzése vonatkozásában – ugyanakkor az volt tapasztalható, hogy a fenti kérdéskörök esetén jellemzően kitértek már a tagállami

sajátosságok, az egyes tagállamok közötti eltérések, amik a tagállami hatóságok részére biztosított feltételek (pl.: anyagi, humánerőforrás, technikai eszközök) vonatkozásában is megfigyelhetőek voltak.

A három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízumokhoz kapcsolódó jogorvoslati eljárás szabályai és a közigazgatási és bírói jogorvoslattal összefüggő tapasztalatok című workshop keretében az anyagi- és eljárásjogi jogszabályok ismertetését a magyar, három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízumokhoz kapcsolódó eljárás során tapasztaltak megosztására került sor. Ezen workshop keretében a központi vízumkiadó hatóság alapeljárásban és jogorvoslati eljárásban, a határon kérelmezett rövid időtartamú vízumok esetén az elsőfokon kizárólagos hatáskörrel rendelkező Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatóság, illetve a vízumhosszabbítás okán eljáró egyes regionális igazgatóságok által tapasztaltak (pl.: tendenciák, esetleges visszaélések, stb.) kerültek megvitatásra illetve megosztásra.

8. Összegzés

Az Európai Integrációs Alap 2012. évi allokációjának támogatásával, „Nemzetközi tapasztalatcsere az engedélyezési eljárások vonatkozásában” című projekt keretében lehetőség nyílt arra, hogy a résztvevő tagállamok megismerhessék egymás nemzeti szabályozását, és gyakorlatát, a tartózkodást biztosító engedélyhez kapcsolódó jogosultságokat, valamint az uniós irányelvek végrehajtása során jelentkező problémák megoldási alternatíváit.

A prezentációk, illetve a workshopok tapasztalatai szerint a résztvevő tagállamokban kiemelkedő a családi kapcsolatokkal történő visszaélések száma, továbbá a tanulmányok folytatása célú tartózkodási engedéllyel rendelkezők is viszonylag gyakran tévesztik meg az eljáró hatóságokat. Az EU Kék Kártya iránt a jelenlegi adatok szerint a vártnál jóval kisebb az érdeklődés, ennek oka valószínűleg a magas bérminimum, illetve a keresőtevékenység folytatása célú tartózkodási engedély kiadására irányuló eljáráshoz képest bonyolultabb eljárásrend. A konferencia a vízum kiadására irányuló eljárással, továbbá a hamis illetve hamisított okmányokkal kapcsolatos eljárásrenddel is foglalkozott, így átfogó képet kaphattunk az idegenrendészeti szakterületet érintő kihívásokról. Az előadóknak feltett kérdések, a résztvevők észrevételei pedig betekintést engedtek a gyakorlati jogalkalmazás során felmerülő problémákba is.

A magyar nemzeti eljárásrend szempontjából a konferencián bemutatott tagállami gyakorlatok közül kiemelten a finn szakértői munkavállalási engedély, valamint a holland Modern Migrációs Politika, ill. ennek keretében kiemelten a szponzori rendszer működését javasolt a jövőben részletesen tanulmányozni, valamint gyakorlati alkalmazás tapasztalatait nyomon követni, különös tekintettel az alábbiakra.

A szakértők részére speciális célból kiállítható finn tartózkodási engedély feltételei sok esetben még az EU Kék Kártyánál is kedvezőbbek. Bár a szakértői tartózkodási engedély feltételei között is szerepel a speciális szakértelem, felsőfokú végzettség, meghatározott bérminimum, az EU Kék Kártyával szemben a bérminimum alacsonyabb és részét képezhetik az egyéb juttatások is, az ügyfél közvetlenül a beutazást követően elkezdhet dolgozni és 1 évnél rövidebb munkaszerződés esetén is kérelmezhető. A főként az IT szektorban dolgozók finnországi munkavállalását elősegítő tartózkodási engedélyekre vonatkozó eljárás további tanulmányozása a Keleti Partnerség jegyében a gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok élénkítésére irányuló kormányzati célok ismeretében különös jelentőséggel bírhat.

A 2013. június 1-én hatályba lépett holland Modern Migrációs Politika alapvető céljainak többsége megegyezik a hatósági eljárások egyszerűsítésére vonatkozó szakpolitikai célkitűzésekkel (pl. könnyíteni, ahol lehet, szigorítani, ahol szükséges, gyors, hatékony és áttekinthető engedélyezési eljárások ügyfelek adminisztrációs terheinek csökkentése,

hatékony ellenőrzés és szankciók), ugyanakkor a holland engedélyügyi szakemberek által alkalmazott eszközök részben eltérnek a magyar gyakorlattól. Az MMP egyik alappillére a szponzori rendszer képezi. Szponzor lehet egy eltartó családtag, de a felsőoktatási intézmény vagy a munkáltató is. A szponzornak speciális jogai vannak a külföldiek fogadására vonatkozóan, ugyanakkor kötelezettségekkel is rendelkeznek a bevándorlási hivatal felé. A szponzori rendszer bevezetése az ügyfél szempontjából az eljárás egyszerűsítését jelentette, ugyanakkor a bevándorlási hivatal rendelkezésére álló szankciók körét is bővítette.

A fentiek alapján a konferencia talán legegységesebb üzenete, hogy a tagállami hatóságok hasonló problémákkal küzdenek, így a tagállamoknak közösen kell/kellene törekedniük arra is, hogy a jogalkalmazás során felmerülő problémákra megoldások születhessenek. Ennek megvalósításához ugyanakkor célszerű az eljáró hatóságok munkatársai közötti közvetlen tapasztalatcsere, ami kiváló alkalmat teremt arra, hogy a pusztán tények, adatok megismerése mellett, személyes tapasztalatok is megosztásra kerüljenek, amelyek megkönnyíthetik a megszerzett ismeretek hazai gyakorlatba történő átültetését, azaz a napi munkavégzést.

